

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat ali dvakrat na teden.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Velika Čolnarska ulica šte. 19.

Naslov za dopise: Ljubljana p. p. 168.

Naslov za telegrame: »Naprejš«, Ljubljana.

Čekovni račun šte. 14.398. (KDZ)

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din, začasno 10 Din.
Za inozemstvo 35 Din, začasno 15 Din.

Oglasi:

Prostor 1 × 55 mm 60 par, Mali oglasi: beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Glasilno Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VIII., šte. 35.

Četrtna »Naprejš« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilno Kmetstvo-delavske zveze.
Stane letno 72 Din
mesečno 6 Din

Konferenca Zveze železničarjev o komercializaciji.

Dasi so funkcionarji Zveze železničarjev obljubili sklicati zopet široko konferenco vseh delavskih organizacij, so sklicali za nedeljo 25. septembra samo podružnice svoje Zveze ter na tako svojo konferenco povabili še zastopnika URSSJ in pa zastopnika trgovske, obrtne in industrijske zbornice (TOI). Povabili niso niti zastopnikov soc. dem. organizacij niti neodvisnih strokovnih organizacij. Mesto konference vseh delavskih frakcij se je torej vršila samo konferenca socialističnih strokovnih organizacij s sodelovanjem zbornice TOI.

Na konferenci je bilo od 42 zastopano 30 podružnic, vse podružnice na Hrvaškem je zastopal g. Pongračić, zbornico TOI pa g. dr. Pless, Tajnik DZ Uratnik je poslal dopis, ki se je prečital in ki je v znanem frakcijskem žargonu premeval stare fraze socialpatriotske. Bahun iz Maribora je tudi poslal dopis, a zastopnik URSSJ ni vedel kaj povedati.

Glavni poročevalec g. Stanko je delegatom zamolčal tako poziv soc. dem. železničarske sekcije, kakor tudi prvo konferenco, ki se je vršila prejšnjo nedeljo pri Lloyd in o kateri smo obširno poročali.

Stvarna je bila njegova kritika, da se ne izvaja računovodstvo, da se ne predlagajo obračuni za celih 5 let nazaj, da je uprava birokratska in strankarska, da se gospodarji nestrokovnjaško in brez pravega načrta, da je anarhija v delavnica in v prometu ter da je izdelava statistike otroče nestrokovnjaška. Popolnoma diletantsko pa je videl glavni vzrok vsemu temu v zakonu o državnem računovodstvu, v sistemu nabav, v razpisu licitacij itd., dočim o gorostasni korupcijski aferah ni smatral potrebno govoriti. (In vendar je jasno, da je glavni vzrok anarhiji na železnici to, da se zakon o drž. računovodstvu ne izvaja, da je uprava birokratska, partizanska, ter da delavna sila nima ne svobode koalicije, štrajka niti nobene besede niti nobene kontrole pri tem gospodarstvu, kakor tudi centralizem, ki daje vso odločilno moč centralni upravi v Beogradu. Op. poroč.)

Lepo je g. Stanko orisal težavni položaj železničarjev, kršitev 8 urnika, demoralizacijo vsled nezakonitosti, sistem krivičnih kazni, neizplačevanje diferenc, vojaško komando, ki se uvaja, redukcije želez. osebja od 7 na 6. Tudi je zavzel pravilno stališče, da pozdravlja delavstvo vsako izboljšanje gospodarskega tehničnega značaja, da pa se ne smejo kršiti socialne pravice delavstva, da mora delavstvo stremeti za kontrolo nad drž. gospodarstvom.

Toda vse to lepo naziranje g. Stanka je izzvenelo kot prazno govorjenje. Konferenca ni napravila nobenega odločnega sklepa o tem, kako naj izboljšanje železničarji skupaj z ostalim delavstvom tehnično izboljšanje železnice, izboljšanje uprave, poboljšanje svojih pravic in zaslužkov, kontrolo nad državnim gospodarstvom. Resolucija je bila osvojena brez debate, prečitana je bila v srbskem jeziku, ki ga večina delegatov ne razume. Izraža samo pobožne želje, je sestavljena za oblastnike, delavce pa zavaja v iluzijo, da je mogoče oblastnike prepričati, da ščitijo delavno silo in napravijo red mesto današnje anarhije, ki je bistvo kapitalističnega sistema. Delavstvu resolucija ne daje nobene direktive, na kakšen način naj se bori za odpravo anarhije in za izboljšanje položaja.

Gospod Pongračić iz Hrvaške je tako konfuzno referiral o celi stvari, da je prava sreča, da ga večina delegatov ni razumela, ker je govoril v nekaki mešani srboslovensčini. Tako zmešanih pojmov o komercializaciji, socializaciji, racionalizaciji itd., kakor jih je razvijal g. Pongračić res tudi na tej frakcijski konferenci nismo pričakovali. Prinašamo samo glavne cvetke iz njegovega izvajanja: »Železnice neka budu državne — a osnovica treba da bude ekonomija, trgovina, racionalizacija! Mi se ne možemo zauzeti za privatizacijo — a ima dosta ozbilnosti v težnji izuzeti železnice iz državne uprave!« — Čita mišljenje Drag. Lapčevića o tem, on se z njim strinja! »Nema socializacije bez razvijeno kapitalizma!« On je za privatizacijo, a ker je ITF v svoji resoluciji iz leta 1925 proti — moramo tudi mi zavzeti isto stališče.

Čita resolucijo v srbskem jeziku, ki je v glavnem bila sprejeta. Komisija je črtala samo oni del Pongračićeve resolucije, ki zahteva, da se komercializirajo samo rentabilne železnice, a nerentabilne naj še nadalje upravlja država! Lep socialist ta gospod Pongračić. Ko je zastopnik zbornice TOI slišal te predloge, se je divil, kako dobro socialisti zastopajo kapitalistične interese! Profiti naj gredo v žepu privatnih kapitalistov, izgube pa naj plačuje ljudstvo potom goljufivih indirektnih in

krivičnih direktnih davkov! To je ideal vsake kapitalistične stranke.

Gospod Stanko je parkrat prosil delegate, naj bodo stvarni, naj govorijo samo za in proti, da bi se ja ne slišal glas delavstva. Tako so zastrašili delegate, da se ni nihče oglašil k besedi v debati in je že predsednik Jernejčič, ki je tudi smatral za potrebno zabičevati delegatom, naj bodo kratki in naj govorijo samo za in proti, hotel zaključiti konferenco, kar pa je preprečil g. Stanko, ki je dejal, naj počaka, morda bo vendar kdo kaj povedal. Nato se je plašljivo oglašil Krajinik iz Maribora, ki je kritiziral gospodarstvo v delavnica in izrazil up (ki je iluzija!), da bo komercializacija vse te nedostatke odpravila. Iz njegovih izjav, je bilo razvidno, kako napačno naziranje socialistov o komercializaciji zavaja delavstvo v zablodo, da pričakujejo od komercializacije izboljšanje. Terškan govori stvarno, da je naloga konference, da najde krivce kaosu in anarhiji na železnici. Po njegovem mišljenju je kriv današnji sistem, v katerem delavec nima nobene besede. Inspekcija, minister zasliši pač šefa, delavce pa ne. Vsako delavčvo prošnjo smatrajo za protidrjavno. Če železničar ne zasluži v službi toliko, da bi se pošteno preživljal, mora delati ob prostem času drugod. Potem pride utrujen na delo in birokrati pravijo, delavci so lenuhi. Od tega ima škodo delavec in državno gospodarstvo. Papirnate resolucije pa nas ne bodo rešile. Ako se bodo železničarji borili za svoje interese, bo boljše, če ne — bo slabše. Delavstvo nima besede ne v parlamentu ne drugod. Če vidimo tako malo zanimanja med delavstvom, če delavci govorijo, da jim je itak vseeno, ne smemo pričakovati izboljšanja. (Terškan bi moral povedati, zakaj se delavci ne zanimajo, zakaj so pasivni? Ali ni politika raznih voditeljev, ki smatrajo delavske organizacije samo za stafažo, kriva, da je delavstvo zgubilo vero v organizacijo? Zakaj se iz organizacij izključujejo neodvisni delavci, zakaj se soc. demokratom brani delovati? Čemu izrabljajo strokovne organizacije socialpatriotski voditelji za svojo korumpirano politiko?)

Sojer je povedal, da se je delavstvo naveličalo dosedanjega gospodarstva. Trava je progo zarasla, da se ne vidi pokvarjeni pragi in tračnice, delavstvo pa se reducira. Če mora delavec 24 ur neprestano biti v službi, je nemogoče zahtevati, da se služba dobro vrši. Štedijo pri tisočih, razsipajo pa milijone, to je bistvo sedanjega kapitalističnega sistema. Odtirgavajo od ust delavstvu, kapitalistom pa polnijo žep. Zadnji čas je, da se delavstvo zdrami in začne bolj agilno boriti za svoje pravice.

Čanžek se pritožuje nad onimi nacionalisti, ki nas zmerjajo za razredne borce in internacionalce, a sami niti v tem vprašanju komercializacije ničesar ne delajo. Mi moramo vsako komercializacijo, ki bo na našo škodo, zavrniti, se proti njeni izvedbi boriti. Mi moramo zahtevati ne samo, da delamo, temveč da imamo tudi pravico povedati kaj in kako se dela. Dolžnost naša je, da se borimo, da gremo v boj za socializacijo, a ne za komercializacijo, da se borimo za svobodo združevanja in stavke. To pa je le mogoče, ako se ustvari enotna fronta vseh delavcev v Jugoslaviji.

Nato je bila sprejeta resolucija, katere končni tekst pa ni bil prečitani.

Resolucija je bila v listih objavljena različno, ker je vsak prevajal iz srbsčine po svoje. Mi jo objavljamo v obliki, kakor smo jo prejeli pozneje od Zveze železničarjev same. Glasi se:

Resolucija

sprejeta glede komercializacije državnih železnic kraljevine SHS na konferenci delegatov »Zveze železničarjev Jugoslavije«, Strokovne komisije, Društva kurjačev, Društva strojevodij in Delavske zbornice za Slovenijo, ki se je vršila dne 25. septembra 1927 v prostorih mestnega magistrata v Ljubljani.

Vse na konferenci zastopane organizacije po obširno in temeljito pretresenem predmetu pozdravljajo korak, da se dosedanji birokratski, neekonomski in škodljiv sistem uprave nad železnicami spremeni v komercialno trgovskega.

Pod komercializacijo konferenca razumeva: da imajo delati železnice mesto za račun države za lastni račun; delati za lastni račun je, da točno in o pravem času podajajo obračune svojih dohodkov in izgub odnosno obračune svojega splošnega poslovanja. S tem v zvezi je, da se železnice in njihovo poslovanje izvame iz sistema državnega računovodstva, iz sedanjega sistema budžetiranja, in da za ožje poslovanje železnic veljajo prvenstveno one odredbe, ki jih kot koristne odredi uprava komercializiranih železnic.

Konferenca smatra za potrebno naglašati, da bo s spremembo upravnega sistema v komercialno trgovske-

Kupujte samo
testenine

ki so priznane
najokusnejše.

ga mogoče doseči boljše rezultate samo tedaj, ako bodo v upravo nad železnicami pripuščeni tudi zastopniki delavstva in delavskih gospodarskih organizacij. Tudi zastopstvo železniškega osebja je istotako od eminentne važnosti za uspeh podjetja.

V upravi komercializiranih železnic naj bodo zastopniki: zastopniki parlamenta, zastopniki vlade, zastopniki delavskih strokovnih in gospodarskih organizacij in zastopniki poljedeljskih in delavsko konsumnih in produktivnih združenj. Vsi ti zastopniki morajo priti v upravo samo po svobodno izvršeni izvolitvi v tistih institucijah, ki jih pošiljajo.

Pod tako sestavljeno upravo komercializiranih železnic se naj postavijo vse železnice in proge. Gradbe novih prog se naj vrše samo tiste, katere odobri tudi uprava komercializiranih železnic.

Z uredbo komercializacije železnic se mora ozirati tudi na to, da ne bodo z novo nastalo upravno in pravno situacijo oškodovani interesi in pridobitve železničarskih uslužbencev in delavcev, nego da se z isto uredbo zagotavljajo: eksistenčni minimum, 8 urni delavnik, stalnost v službi, priznanje organizacije ter delavskih zaupnikov in intervencij, personalna komisija, zavarovanje v slučaju boleznih, nesreče, starostno zavarovanje, zavarovanje za onemoglost in smrt, letni odmori, penzije po 25 odnosno 30 letih službe, pravica stavke itd.

Konferenca sočasno izreka svoj najodločnejši odpor proti temu, da bi se državne železnice kadarkoli in bodisi v kakršnikoli obliki odvzele od države in oddale v privatno eksploatacijo. Tak poskus, pa bodisi od katerekoli strani, smatra za škodljiv za interes splošnega narodnega gospodarstva in za vse siromašne družbene sloje ter bo dolžnost vsega delavskega razreda, če bi prišlo do takšnih poskusov, da se jim upre.

Konferenca obsoja, da se o priliki pretresa uredbe o komercializaciji hoče iti preko železničarskih in delavskih strokovnih in gospodarskih organizacij, ter zahteva, da se tudi zastopniki teh organizacij pravočasno pozovejo.

Ljubljana, dne 25. septembra 1927.

O tej resoluciji bo treba še mnogo razpravljati. Delavstvo naj premišljuje in debatira. Zlasti pa naj premišljuje o dejstvu, kako znajo delavski voditelji s pomočjo »nevtralnih« organizacij delati javno mnenje. Komercializacija bo izvršena torej v »soglasju« z delavstvom! Seveda bo pri tem ostal repek resolucije o interesih delavstva bodisi »pomotoma« pozabljen ali pa iz višjih državnih interesov odložen na »boljše« čase.

Moj odgovor „Delavski politiki“ in priganjačem patriotov.

Šele sedaj, ko nihče ne more več trditi, da bi hotel nabirati volilne kroglice, je napačil čas, da obračunam javno z »Delavsko politiko« in plačanci patriotizma. V celem volilnem boju so ti napadali s. Bernota in Gustinčiča, ker so se pač bali, da bi DKRB dobil zadostno število glasov, če bi ne delali tako in se posluževali psovki, ki so jih že leta in leta metali na ta dva predstavnika listov »Naprejš« in »Enotnosti«. Vedeli so pač, da je treba z vso prefriganostjo delati proti DKRB, da nam morejo odtujiti vsaj kakih 900 glasov, da ne bi bil predstavnik DKRB izvoljen, da morejo nato goniti staro lajno, da so šli glasovi za »klerikalce«, da bi bili lahko dobili 2 mandata, če bi šli skupaj. Pozabili so pa povedati, da so prav oni preprečili, da delavstvo ni dobilo mandata, z onimi glasovi, ki so nam jih odtegnili, kakor navajam nižje so baš oni preprečili da delavstvo nima zastopnika, čeprav je zbral preko 5000 glasov v štaterskem okrožju. Sredstva, katerih so se posluževali proti nam in posebno proti moji osebi, so vredna Orjunašev, kakor pravilno navaja zadnji »Naprejš«, in moramo ugotoviti, da se bodo sedaj še lahko Orjunaši nekaj naučili od teh »voditeljev proletariata«, ne pa kakor sedaj, da so posnemali oni Orjunaše.

Letak, ki so ga izdali proti meni, je bil objavljen v zadnjem »Naprejš« in »Enotnosti«. Če bi policija ne ugriznila v takole namigavanje, bi res ne smela nositi svojega imena. S tem letakom je najboljšo dokazano, kako misli SPJ z odpravo zakona o zaščiti države. Demagoštvo je bilo, ko je Petejan kot okrož. poslanec pred-

naših. Pa Štern, ki je imel tedaj Črnski Krajevni šolski svet v rokah, ni napravil take pogodbe kakor »izdajica« in »komunist« in magari še »kapitalistični podrepanik« Möderndorfer, da bi moral kapitalist vendarle plačati 99 % vseh stroškov, pa čeprav napravijo v Belgradu reakcionaren in protiustaven finančni zakon, ki naj bi ščitil kapital.

Spoznal sem pa gg. Petejane, Grčarje, Eržene in podobne, kajti Svetka sem že davno poznal! Upam, da mi bo v doglednem času sledilo na tej poti tudi vse delavstvo.

Proletariat vsega sveta, združi se! Pa ne s kapitalisti. — Delavcem oblast!

Möderndorfer, 1. r.

LJUBLJANČANI!

Volite 5. skrinjico! Zaradi domišljavosti dekalistov, ki so hoteli imeti na skupni listi pet svojih in je vsakega šestega našega, češ, njih vpliv je velikanski, smo sicer odklonili skupni nastop z njimi, vendar smo pa sklenili podpirati njih listo, na eni strani zato, da se pri parlamentarnih volitvah zaradi Ljubljane ni kršil DKRB, na drugi strani pa zato, ker je bilo takrat že prepozno za vložitev samostojne liste, izmed vloženih list pa ne pride nobena druga v poštev za proletarce. Čeprav se z njimi ne strinjamo v mnogih vprašanjih, čeprav niti kandidatne liste niso objavili, vendar bolj prav pa imajo nego vse druge stranke. Če bi bila pri njih večja kontrola od strani delavcev, ki bilo vodstvo prisiljeno k pravilnejšemu sodelovanju za skupne interese proletariata — pri drugih strankah pa bi v tem slučaju vodstvo delavce naglalo, češ, kaj pa to tebe briga! To je velika prednost. Prednost pa je tudi v komunalnem programu in tega bodo zavedni delavci lahko kontrolirali, če se bo od izvoljenih vsaj po možnosti izpolnjeval ali ne. Zato volite 5. skrinjico!

Najboljši šivalni stroj in kolo je edino le GRITZNER in ADLER

za dom, obrt in industrijo v vseh opremljenih. Istotam pletilni stroj DUBIED.

Pouk v vezenju brezplačen. — Večletna garancija. Delavnica za popravila. Nizke cene, tudi na obroke.

JOSIP PETELINC, Ljubljana blizu Prešernovega spomenika.

Za skupno delovanje.

25. septembra se je vršila v Trbovljah konferenca dekalistov in KDZ glede skupne strokovne organizacije. Bila je sklenjena sledeča resolucija:

Na nedeljo 16. oktobra ob 10. naj se skliče v Zagorje skupna konferenca delegatov KDZ in dekalistov iz cele Slovenije — naši sodruzi v Trbovljah nam obenem s tem poročajo, da so dekalisti prosili za nekaj izvodov pravil KDZ, da jih bodo proučili in na konferenci predlagali svoje predloge za njih izpremembo. Tudi pišejo, naj obvestimo o tem organizacije, da naj vsaka, ki je zainteresirana, pošlje v Zagorje svojega delegata in stroške da mora sama trpeti.

Trboveljski predlog je gotovo dobro mišljen, vendar pa je v tej obliki neizvršljiv. Toliko najrazličnejših konferenc je bilo zadnje čase, pa prav nobena ni imela nobenega uspeha, ker se na konferencah ne more obravnavati celotno vprašanje razrednega boja, posamezna vprašanja pa iz celote ni mogoče iztrgati in posebe obravnavati, dokler ni enotnega naziranja tudi v drugih vprašanjih razrednega boja.

Kako je mogoče, da bi na strokovnem polju delovali skupno dve organizaciji, izmed katerih ena priznava načelo javnosti, druga pa ne. Organizacija z načelom javnosti bi objavljala svoje račune in člane, druga bi pa rekla, da jih ima desetkrat toliko in da je njen vpliv stokrat večji, čeprav ima njen časopis mnogo manj naročnikov. Pri vsem tem za delavce vprašanje načela javnosti ni sporno, Trboveljski sodruzi so ga že sprejeli, pa so se dali iz Ljubljane poučiti, da niso storili prav. Zadnje čase smo tudi čitali v »Enotnosti«, da vodstvo dekalistov načela javnosti ne mara, mi pa z njim stojimo in padamo.

To vprašanje je vsekakor treba prej rešiti, preden pristopimo k skupni konferenci delegatov iz vse Slovenije, bodisi da mi od tega svojega načela odstopimo, bodisi, da ga dekalisti sprejmejo. Mi pred tremi meseci od tega načela ne moremo odstopiti, ker toliko časa je najmanj treba za kongresov sklep. Uredništvo pa ne misli, da bi bilo mogoče na kongresu s takim predlogom prodreti, nasprotno, večji tisk bodo delegati zahtevali, da bo mogoče še več razpravljati javno! Isto je glede vprašanja progresivnega davka.

Isto je tudi še pri nekaterih drugih vprašanjih, n. pr. glede pojma »komunizem«. Nekateri dekalisti pravijo, da so komunisti, a to jim pomeni samo političen komunizem, ne pa gospodarskega. Pravijo, da delajo na to, da postanejo produktivna in prometna sredstva skupna last, zraven pa zbirajo privatno last v svojih rokah na kapitalističen način z izgovorom, da je komunizem v kapitalistični družbi nemogoč. Torej hočejo biti komunisti šele takrat, ko bo politični prevrat odpravil privatno last, do takrat pa ostanejo lastniki privilegijev, ki jim

jih daje privatna last. Mi pravimo, da bodo takrat komunisti tudi vsi škofje in Kristani, radi ali neradi, je postranska stvar. Saj popolnoma enako tudi ti že danes razlagajo, da gospodarijo v korist vsega ljudstva, da hočejo odpraviti lakomnost in druge »poglavitne« grehe, in da zbirajo bogastvo samo »za zdaj, dokler smo v lakomni kapitalistični družbi«. Za odpravo te družbe se pa oborožujejo, silijo proletariat na medsebojno klanje in proglašajo za izdajalca vsakega, kdor ne mara iti v klavnico. Sočasno seveda tudi lepo pridigajo proti vojni in za mir.

Kakor so politične stranke klerikalcev in liberalcev v tem enake, tako so si enake tudi socialpatriotske in komunistične stranke. Kdor hoče delati za blagor ljudstva in proti vojni, za združenje in proti razcepljenosti, ta ne sme grabiti privatne lasti »v korist delavskega razreda«, ampak mora z dejanjem dokazati, da delavskemu razredu zaupa, da ga ne misli s silo svoje privatne lasti prisiliti k skupnosti, v organizacijo. Kdor hoče biti komunist, ne sme imeti privatne lasti.

Res je, da v kapitalistični družbi ni mogoče zahtevati, naj se vsi odpovedo privatni lastnini. Ni pa res, da bi v kapitalistični družbi ne bilo komunistov v tem smislu, kajti ves proletariat je brez produktivnih sredstev ter je prisiljen živeti od svojega dela. Ta proletariat ima interes na komunizmu in je komunističen vede ali nevede. Spodobiti se, da so v tem smislu komunistični tudi njegovi voditelji, če prodajajo komunizem.

Ker je to pri sedanjih lakomnosti težko zahtevati, zato naj komunizma ne prodajajo bogataši ali drugačni privilegiranci, ki imajo po dvakrat ali petkrat ali še večkrat bolj ugodne življenjske pogoje nego proletariat, ampak naj se za bodoči komunizem na socialno demokratičen način borijo skupno s proletariatom in naj za to borbo žrtvujejo svojim dohodkom primerno progresivno več, nego more žrtvovati proletariat.

V nobenem slučaju pa ne smejo svojih sredstev in privilegijev proti proletariatu zlorabljati, češ, jaz imam večji vpliv kakor ti, meni gre prednost pred teboj.

Preden se ta in podobna nesoglasja razčistijo, ne morejo konference nič pomagati. Če jih ni mogoče razčistiti v tisku, kjer vendar vsak pisatelj in čitatelj manj podlega svoji razburjenosti in lahko mirno presodi stvarno vsebino, jih bo še manj mogoče razčistiti na konferenci, kjer je živahna debata le premnogokrat vzrok, da poslušaja vsak le sebe in svoje pristaše, ne sliši pa nasprotnikovega govora, ker mu je antipatičen.

Zlasti pa niso mogoče konference, za katere delegati niso plačani od skupnosti. Na take konference pridejo po večini ljudje, ki imajo sredstva in ki se želijo postaviti, ali pa ljudje, ki so podpirani od raznih sekt. Glasovanje takih konferenc ne predstavlja volje proletariata.

Moški boks **Din 198** za zimo

VOIKA

Ljubljana

nasproti Mestnemu domu.

Izdelovanje po meri. Popravila vseh čevljev tudi drugih znamk. **Ekspresno — takoj.**

P. n. Tajništvu JSDS

v Ljubljani, poštni predal 168.

Na Vaše pismo z dne 13. septembra 1927. — 1428-27. B-F. Vam sporočamo, da smo Vas povabili na akcijo proti davku na ročno delo ravno radi tega, ker smatramo, da zahtevajo interesi delavstva, da tudi po volitvah **skupno nastopamo v vseh akcijah.** To je bilo sprejeto tudi že v platformi DKRB za volitve.

Za najvažnejša vprašanja v bližnjem času smatramo 1.) vprašanje obnove rudarskega strokovnega gibanja in 2.) nadaljnje delo v Delavski Zbornici.

Mi že izdelujemo predloge za skupen nastop v gornjih vprašanjih in prosimo tudi Vas, da sporočite svoje stališče in predloge, da bo skupna konferenca mogla lažje in hitrejše določiti pot skupne akcije.

1.) **Vstrokovnem vprašanju** je naše mišljenje sledeče:

Vprašanje obnove razredne strokovne organizacije je dozorelo med rudarji, kjer je socialpatriotska Zveza Rudarjev z znanimi metodami popolnoma skrahirala, kjer razmere nujno zahtevajo novo pot, po kateri bi rudarji prišli do večje moči. DKRB (dekalisti in JSDS), kateremu je ogromna večina rudarskega delavstva izrazila pri volitvah zaupanje, je poklican, da vzame to nalogo nase, da **prične s kampanjo za obnovo enotne razredne strokovne organizacije rudarskega delavstva.** Taka organizacija mora biti dosledno **razredna**, zgrajena na principih **proletarske demokracije** in organizacijsko neodvisna od katerekoli stranke. S tako organizacijo bi dobili rudarji v roke orožje v svojem boju za kruh in obstanek.

2.) **Tudi v Delavski zbornici** je potrebno doseči enoten nastop DKRB (dekalisti in JSDS) proti oportunistični politiki Strokovne Komisije, ki jo vodi SSJ v soglasju s klerikalci in demokrati.

Potrebno je, da o teh vprašanjih izmenjamo naše misli v svrhu olajšanja dela bodoče skupne konference, ki bo brez dvoma potrebna. Prosimo Vaših predlogov o teh vprašanjih kakor tudi glede časa skupne konference (po 25. sept. t. l.)

Razširjenje tiska smatramo za nujno in naše prizadevanje v tem pogledu lahko vidite v tem, da smo tekom enega leta od nerednega izhajanja na dveh straneh in od prvotnega malega obsega dosegli precejšnje povečanje »Enotnosti«. **Seveda tega ne smatramo za zadostno** in trudimo se z razširjenjem kroga naročnikov naš tisk povečati. V današnji situaciji pa, ko nam drž. pravdnikstvo z vedno novimi tožbami prizadeva vedno hujše udarce, ko moramo napenjati vse sile, da vzdržimo, »Enotnost« ne bi mogla vzdržati nove obremenitve, 1.800 do 2.000 Din, kar bi stalo prilaganje »Napreja« »Enotnosti« mesečno.

Pričeli pa bomo z akcijo za dvakratno izhajanje »Enotnosti« v tednu in pozvali one naročnike, ki to želijo, da pošljejo naročnino po Din 10.— mesečno.

Mi nimamo nič proti temu, če naši naročniki čitajo tudi »Naprej«, ker bodo pri tem spoznali razlike med naziranjem in politiko »Dekalistov« in »Socialdemokratov«. Ne moremo pa reči, da je to več vredno, kakor če bi čitali dvakrat tedensko »Enotnost«, ker v »Napreju« mnogokrat čitamo stvari, s katerimi se ne moremo strinjati. Delu čast in oblast!

Ljubljana, dne 17. sept. 1927.

D./1. sept. »27«.

DEKALISTI

Ali je res samo pri rudarjih strokovno vprašanje zrelo? Ali drugod socialpatriotske strokovne zveze še niso skrahirale? Ali drugod razmere ne zahtevajo nove poti? Samo tam, kjer so volitve pokazale? Torej v drugih strokah mislite še nadalje podpirati socialpatriote? Čakati, da se kapital povsod tako konsolidira, kakor je prav zdaj sklenila Zveza železničarjev!?

Glede Del. zbornice želite skupnega nastopa z nami. To nas zelo veseli in smo vsak čas nanj pripravljani. Želimo pa tudi, da preštudirate naše predloge o delu v DZ, ki so bili vsi objavljeni, in da poveste, kaj hočete v njih izpremeniti. To pa povejte v tisku, da bo tudi delavstvo vedelo, ne samo centrala.

Z obzaložanjem vidimo, da odklanjate skupni tisk zato, ker v »Napreju« mnogokrat čitate stvari, s katerimi se ne morete strinjati. S tem se postavljate na stališče nezmotljivosti, ki je za moderno dobo vendarle malo preveč reakcionarno. Seveda se »Naprej« moti, a tudi »Enotnost« se moti in skupni tisk je potreben zlasti zato, da si bomo pred očmi vsega proletariata medsebojno popravljali zmote in iskali skupnih potov. Tudi takrat bodo še zmote, a manj jih bo.

Dozdaj so še vsi dekalisti delavci, s katerimi smo prišli v stik, izjavili se odločno za medsebojno prilaganje listov. Če niste zmožni vzdržati novo obremenitev za 2000 Din mesečno, kako hočete biti zmožni za novo obremenitev nad 6000 Din, pri čemer pa pridejo še novi stroški uredništva in uprave zraven, česar pri prilogah ni? Zdi se nam, da vaše vodstvo želi, da bi dekalisti ne čitali »Napreja«. Ne smete biti tako bojzljivi, kakor klerikalci, tam škof pravi, da je nevarno čitati »brezverske« časopise, t. j. take, ki jih »nezmotljivi« papež proglašajo za zmotne. Če hoče proletariat kdaj zmagati, mora čitati tudi zmotne časopise, mora te zmote spoznati za zmote in pri tem mu boste vi lahko pomagali, ker mu boste v tisku lahko sproti povedali kaj je zmotno.

Če mu to govorite samo na konferencah, delate le razburjenje, drugega nič. Delegati morajo imeti možnost, da zmote doma mirno preudarijo!

Razno.

Zaščita delavskih zaupnikov drži, če je delavstvo zavedno, drugače pa ne. Skoro že leto dni traja spor, ali sme rudnik v Mežici odpustiti zaupnike ali ne. Vlada je stala na stališču, da sme, ker sme vsak gospodar odgovodati delo kadar hoče. Enako je rekla tudi DZ, njen tajnik Uratnik je svetoval, naj se »po dobrem« dogovorijo z rudnikom. Mežiški organizirani rudarji so pa zahtevali, da se izpolnjuje zakon. Težka borba, a vendar ne brez uspeha. Rudnik je hotel odpuščena zaupnika vreči iz rudniškega stanovanja, pa ni šlo, sodišče je razsodilo, da sta oba po zakonu še vedno v službi, ker ne velja protizakonit odpust. Rudnik se je pritožil in končno zgubil, tudi Stol sedmorice v Zagrebu je razsodil, da so zaupniki II. rudarske skupine zaščiteni po zakonu o zaščiti delavcev. Seveda, če bi ne bilo organizacije in bi oba zaupnika brez pomoči morala iti iz Mežice ali pa prosit kapitalista, potem bi ne prišlo do te razsodbe in bi DZ še vedno lahko razlagala, da zakon o zaščiti delavcev ne velja. Velja, velja, samo organizacije je treba in solidarne podpore preganjancem, da se lahko branijo pred dragim sodiščem!

Tudi KDZ bodo razpustili, kadar se bo zdela kapitalu nevarna. Tako slišimo od ljudi, ki se ne marajo organizirati, ker čakajo, da jim bo odrešitev prinesel kak odrešenik kar na krožniku, ali pa se jim zdi škoda prispevkov. Ta izgovor namreč nikakor ne drži. Res je sicer, da nam tudi KDZ lahko razpustijo, a če bodo to storili, ne bodo mogli pridobiti članov KDZ, da bi šli v druge stranke, kakor niso mogli tega doseči v Mežici. Če bi bili Mežičani izvršili kak nepremišljen korak, če bi se postavili proti vladnemu nasilju z nasiljem, ali če bi izvršili kak atentat ali podobno, potem bi zgubili zaupanje ljudstva in bi se razkropili. Naj bi se izkazalo, da je samo senco tega zakrivil mežiški občinski odbor, kolikor si med seboj n. pr. v Ljubljani očitajo klerikalci in liberalci, bi naši odborniki sedeli v zaporih leta in leta in ko bi se vrnil iz zaporov, bi bili od ljudstva popolnoma zapušteni. Torej je strah pred razpustitvijo javne organizacije nepotreben, čeprav v dobi reakcije ni neutemeljen. Kar je preganjano po krivici, ne pogine, ampak čez čas še tem bolj naraste, ker pridobi na zaupanju.

Vršijo se preiskave. Ne le pri s. Möderndorferju in drugih socialnih demokratih na Koroškem in Štajerskem, tudi na Kranjskem se vršijo. Orožniki razmečejo vse in že s tem napravijo precej škode, ne glede na to, da pri neukem ljudstvu zgubi človek na ugledu, če stika z njim orožnik. A tudi odnašajo korespondenco, plenijo brošure in tiskovine. Pomislite, naše orožništvo še zdaj ni po-

učeno, da »Komunistični manifest« ni prepovedan, da ga je vlada sicer konfiscirala, a sodišče ga je zopet osvobodilo. Kako naj imenujemo to površnost? Tudi volilne letake zaplenjujejo. Ali orožniki res ne vedo, kaj je cenzura? Če je v teh letakih kaj napačnega, saj so bili predloženi drž. pravdnistvu v cenzuro in jih je vlada lahko takoj takrat zaplenila, ne pa da dela sitnosti ljudem, pri katerih najde zdaj po volitvah kak izvod. Samo sitnosti so to, nič drugega. Razlog za te sitnosti je pa morebiti v tem, da hoče vlada ljudstvu zagreniti politično udejstvovanje, ker hoče imeti sama monopol na državljanske pravice. Ponekod sicer pravijo, da so naši sodrugi na sumu, da imajo tajno organizacijo. Če je vlada res dala orožnikom taka navodila, jo je lahko sram in strah pred bodočnostjo! To bi res že lahko vedela, da smo na Slovenskem edina stranka, ki se borimo za načelo javnosti in ki se od nikogar in v nobenem slučaju ne damo speljati na spolzka tla tajnosti. Pri nas ne bodo našli tajnosti ne policijski agenti ne provokatorji. Mi smo že sezuli otroške čevljičke!

Skrbna gospodinja ne kupi zmlate kave, ker hoče vedeti, kaj kupi. Najbolje skrbi za družino, če ji kuha rženo kavo. Zato kupi Žiko v rdečih zavitkih.

Pletilni stroji najnovejšega patenta »Ideal«, nemškega izdelka, so edina in najugodnejša prilika za trajni in dober zaslužek. — Pouk in pojasnila daje: Franc Kos, Ljubljana, Židovska ulica šte. 5.

Smola. »Delavska politika«, ki ima sedaj poslanca Petejana, je blatila z lažmi tik pred volitvami s. Moderndorferja in mežiške rudarje. Pisala je, da čim bliže pride človek do Mežice, tembolj čuti, kako ljudstvo Moderndorferja sovraži in da ni več daleč od tega, ko bodo Mežičani s cepci pognali Moderndorferja iz Mežice. Dva dni potem so bile volitve in Mežica je dala Moderndorferju 360 glasov, več kakor ves Zagreb patriotom, ki so ogoljufali zagrebški proletarijat za Delavsko zbornico. To je smola! Pa je imela tudi »Del. politika« smolo in napisala takoj pod to visoko politiko blatenja: pralni prašek odpravi vso nesnago! Petejan je torej sedaj izvoljen za liferanta pralnega praška, da bo odpravil vso nesnago!

Občinske volitve so razpisane v Slovenjgradcu in nekaterih drugih štajerskih občinah. Sodrugi, sklicujte takoj sestanke, pregledajte in prepisite volilne imenike, reklamirajte manjkajoče sodruge itd. Če se v čem ne spoznate, pišite centrali po informacije. Razširjajte »Naprej«!

Svinčeni rudnik v Mežici pripravlja redukcijo 50 rudarjev, baje jih bo 25 reduciranih že 30. t. m. ostalih 25 pa 15. oktobra. Za občino Mežico bi bilo treba razpisati občinske volitve, zato je treba reducirati delavske glasove, druge pa ostrašiti; za strah naj služi to, da postavijo onih 50 na cesto pred zimo. Država Jugoslavija si koplje sama svoj grob, kajti delavstvo itak nima ničesar več izgubiti v takšnem položaju kakor je dandanes. Kapitalist dela lahko vse, dovoljeno mu je vse — delavnemu ljudstvu pa zapore in v zimi na cesto!

Zaradi nastavitve uradnika pri trboveljski Bratovski skladnici so tudi na seji glavnega odbora Bratovske skladnice glasovali samo podjetniki in preglasovali delavce. Glavni odbor je stal zmiraj na stališču, da so bolniške blagajne pri Bratovskih skladnicah samoupravne (avtonomne), zato smo delavski odborniki tudi v tem slučaju zahtevali, naj odločuje trboveljska Bratovska skladnica sama, naj se torej njen krajevni odbor sporazume in glavni odbor bo odobril. Podjetniki pa tega delavskega predloga niso vpoštevali in sami po svoje odglasovali. Ravnatelj TPD se kot predsednik pri takih stvareh čuti zelo odgovornega, mi ga pa vprašamo, kdo je odgovoren za deficit bratovskih skladnic pri TPD. — Trboveljski krajevni odbor naj drugič pri razpisih ne postavlja mature za pogoj. Že takrat bi se morali delavski zastopniki postaviti podjetnikom po robu, kajti zahteva po maturi je neutemeljena. Potrebna je le strokovna usposobljenost, ki se pa more dokazati edino s praktičnim delovanjem v tej stroki, nikakor pa ne s šolskimi spričevali. Marsikateri inteligentni rudar bi bil po enoletni provizorični službi za tako službovanje popolnoma sposoben, dočim lahko kakšnemu maturantu manjka možnost poglobitve v rudarske razmere. V začetku bi se morala pa oba šele uvajati v delo.

Jesenice. Za to številko prepozno.

Trbovlje. Skupna konferenca v Delavskem domu 23. septembra ob 16. uri. Zastopane so bile KDZ, Krevkova mladina, Rudniški nameščenci in »Svoboda«. Dnevni red: določitev načina za predavanja. Uvodni govor je imel g. Ciril Štukelj, uradnik Delavske zbornice v Ljubljani. Obširno je razlagal načrte predavanj in predlagal 23 predavanj za odrasle in 4 za mladino. Večkrat je priporočal, naj se predavanja vršijo skupno za vse organizacije, ker je določena za Trbovlje od DZ samo vsota 5000 Din. S to pičlo vsoto bi ne bilo upanja, da bi se predavanja dovršila, če bi se vršila razcepljeno. Zastopnik KDZ je izjavil, da se sicer strinja s skupnimi predavanji, ne pa s tem, da bi predavala vselej samo ena oseba, temveč naj se predavatelji po vrsti določijo. S to pripombo je razburil meščanske zastopnike, najbolj je

kričal zastopnik »Svobode« Korimšek. Ko se je razburjenje poglobilo, je Korimšek predlagal, naj konferenca sklene, da se predavanja vršijo skupno, vodijo naj se pa po zastopnikih — od vsake organizacije po dva. Ako bi pa katera organizacija hotela vršiti svoja predavanja separatno, se njej prepušča, da določi po svoje. Debate k temu predlogu ni bilo od meščanske strani nič. Vsi so se strinjali, le zastopnik kulturne sekcije KDZ je predlog pobijal, ker ni v skladu z razmerami v Trbovljah. Predlog je tako absolutističen, da ga takšna medstrankarska konferenca ne sme sprejeti. Če se dovoljuje separatno predavanje, je treba dovoliti tudi del podpore. K tej pripombi je nastalo kričanje od socialpatriotov in meščanov. Najbolj razburjenega se je pokazal g. Korimšek in zavpil: »Podpora se ne bo delila! Zakaj se je tako razburil? Ker je bil od Majdiča predlagan za predavatelja ter se je gotovo bal, da bi se vsota, ki je majhna, še delila. Konec razburjenja je bilo, ko je predsednik Krušič konstatiral, da je predlog sprejet. — Če bi to obveljalo, bi pomenilo to posebne vrste absolutizem v »razredni« Delavski zbornici. Prispevke morajo plačevati vsi delavci, odločevalo naj bi se pa na sestankih, na katere pošlje vsaka organizacija brez razlike po dva delegata — na ta način je mogoče delavce vselej preglasovati! — Na to je poročal Štukelj, da je DZ določila za Trbovlje 20.000 za dečje zavetišče. Gospa Spilerjeva pripomni, da je bilo l. 1926 določenih 100.000 Din. Krušič pojasni, da je g. minister proračun črtal Eden izmed delegatov je želel, da bi se k ustanovitvi dečjega zavetišča pritegnile tudi organizacije. Štukelj in Krušič odklanjata to, češ, kaj bomo z organizacijami, ko nič nimajo, se bomo rajši obrnili do gospodov, ki kaj imajo. — H koncu je še Korimšek kot predsednik javne čitalnice rudarskih nameščencev prečital prošnjo na DZ, da je javna čitalnica rudniških nameščencev ustanovljena ter se obrača na DZ za podporo. Pričakoval sem, da bo Štukelj odgovoril isto, kakor je odgovoril kulturni sekciji KDZ, češ, da se s posameznimi organizacijami DZ ne bavi, temveč le s centralami. Pa ni tako odgovoril, temveč je zagotovil Korimška, da bo prošnja ugodno rešena.

Udeleženec.

OBRAMBNI SKLAD.

Zadnji izkaz 23. 9. 1927: Din 13.150.15. Andrej Martinšek, Velenje 30 Din; Mihael Varmočnik, Štore 10. Nabiralna pola št. 51, nabral s. Martin Zupanc v Št. Jurju pri Štorah: Martin Zupanc 10 Din; Marija Zupančeva 5; Mihael Zupanc 5; Jernej Zupanc 3; Anton Zupanc 2; Josip Resnik 3. Nabiralna pola št. 176, nabral s. Ivan Čop v Črni: Ivan Čop 10 Din; Ivan Arih 5; Miha Strnel 4; Jožef Jeger 5; Ivan Jerak 5; Franc Plešnik 5; Franc Wastl 10; Peter Galčič 2; Ernest Janšekovič 3.50 in 4.50 je 8; Ivan Praprotnik 5; Andrej Ferk 14; Leo-

pold Plaznik 4; Jakob Vrhovnik 4; Franc Karner 9. Nabiralna pola št. 175, nabral s. Ivan Grabner v Črni: Franc Kovač 10 Din; Mešl 10; Ivan Grabner 10; Franc Jež 5 Neimenovan št. 15: 5. Nabiralna pola št. 177, nabral s. Jernej Kolšek v Črni: Ivan Brišnik 16 Din; Franc Ravlen 2; Neimenovan F. 6; Anton Rozman 2; Neimenovan F. II. 2; Peter Hacc 3; Blaž Ravlen 3; Lovrenc Prepadnik 3; Franc Nerad 2; Ivan Rollina 10; Jernej Kolšek 2. Nabiralna pola št. 206, nabral sodrug Karl Potočnik v Mežici: Ivan Jež 10 Din; Matevž Verčnik 10; Kočevar 10; Nečičljiv 10; Lasing 5; Bernard Arčan 5; Anton Brešer 2; Tratnik I. 4; Tratnik II. 4; Moderndorfer 2; Klepej 4. Nabral s. Lamprecht: Franc Trebovc 4 Din; Karl Potočnik 10; Ivan Kerštajn 2; Blaž Žagar 4. Nabiralna pola št. 207, nabral s. Franc Blatnik v Mežici: Pongrac Lesjak 10 Din; Adolf Hric 5; Ferdo Janže 5; Rudolf Praper 20; Jože Perovec 35; Franc Polajnar 10; Gregor Krivograd 5; Franc Vertačnik 20; Roza Kaizerjeva 10; Pavl Vurnicer 10; Vinko Grobelnik 16; Dominik Gregorn 15; Aleks Tašl 20; Ivan Ledinek 30; Robert Lamprecht 48; Luka Grauf 36; Dragotin Gustinčič 100; Jožef Roblek 3; Ožbald Jež 20; Rudolf Praper 10; Jožef Grauf 38; Franc Kaizer 20; Gregor Škorjanc 30. Nabiralna pola št. 230, nabral s. Peter Hacc v Mežici: Ivan Artman 2.50 Din; Peter Hacc 5; Florian Gostečnik 3; J. Roblek 4; Pavl Grabner 10; Luka Grauf 5; Jurij Libnik 10; Karl Potočnik 2; Avgust Krenker 5; Franc Valenčič 5; Franc Grauf 10; Ivan Nedved 4. Skupaj Din 14.056.65.

TISKOVNI SKLAD.

Zadnji izkaz dne 17. 9. 1927: Din 15.314.65. Franc Krevsl, Velenje 10 Din; Lovro Vidic, Ljubljana 2; Ivan Bizjak, Celje 10; Norbert Zeman, Moste, drobiž 0.50; Andrej Martinšek, Velenje 20; Jakob Dolničar, Brezovica 5; Karl Kisovec 16; Mihael Varmočnik, Štore 10; Ivan Požgajner, Štore 2; Josip Resnik, Štore 2. Skupaj Din 15.392.15.

Vabilo

na OBČNI ZBOR

»Stavbne in gostilniške zadruga Delavski dom«, r. z. z. o. z. na Glincah.

kateri se bo vršil dne 15. oktobra 1927 v Zadrugnem domu na Glincah ob 19. uri (7. uri zvečer).

Dnevni red:

- 1.) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
- 2.) Poročilo predsedstva.
- 3.) Predlogi in nasveti za nadaljno delovanje.

Glasom § 15 pravil se bo v slučaju, da ne bi bilo potrebno število navzočih, vršil drugi občni zbor, kateri je sklepčen ne glede na število članov, udeležencev.

Odbor.

30. septembra — 2400 izvodov.

Triko-perilo

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, kloti, sifoni, žepni robci, palice, villice, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri tvrdki

Josip Petelinc,
Ljubljana,

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Najnižje cene! Na veliko in malo.

Kdor inserira v drugih listih, v „Napreju“ pa ne, ta sam dovolj jasno pove, da ne mara odjemalcev iz delavskih vrst. V vaših rokah je, kakšno

inseriratno politiko

delajo trgovci.

Trgovci so bolj navezani na Vas, nego Vi nanje!

Razširjajte in naročajte

„NAPREJ“

Za šoloobvezne otroke in dečke kupite vsa potrebna

oblačila

najceneje v konfekcijski trgovini nasproti Dramskega gledališča.

Izredno ugodna prilika za najcenejši nakup.

Tvornica dežnikov in solčnikov

L. MIKUŠ, Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Ustanovljeno leta 1839.

Ali se želite docela iznebiti

PROTINA in REVMAZMA?

Po vsem svetu gre glas, da je iznajden nov pripomoček proti revmatizmu, protinu in ishiasu. Te strašne bolečine se vgnezdjujejo tako v siromašni delavčevi kolibici, kakor v sijajni palači bogataševi; povsod iščejo svoje žrtve, prihajajo pa nepričakovano. Kdo jih ne pozna — ako ne iz lastne izkušnje, pa vsaj po tožbah svojih bližnjih. Znano je, koliko muk mora prestati na revmatizmu bolni in kako nevarne posledice lahko nastanejo iz tega. Bolečine se vsak dan množe, roke in noge ohrome, pogosto se pa ta bolezen pojavi tudi na očeh.

Mnogo je pripomočkov, ki odstranjujejo samo bolečine. Znameniti zdravniki so se ljubosumno bavili s tem, da te boleznijo popolnoma uničijo, pa so našli pot do zdravlja v lahko izvedljivem domačem pitju, ki bo naposled siromašne bolnike rešilo teh mučnih bolečin.

Dajem vam priložnost, da se o tem prepričate, ker vsakemu, kdor mi piše, pošljem

POPOLNOMA ZASTONJ

poučno razpravo in majhno poizkušnjo. Ta način zdravljenja ima že na tisoče in tisoče privržencev — pridružite se tudi vi in z uspehom boste iznežadeni in zadovoljni.

AVGUST MAERZKE, Berlin-Wilmersdorf, Bruchsalerstrasse Nr. 5. — Abt: 324.